

PLAN WYNIKOWY. KLASA 7.

Plan wynikowy zawiera wymagania szczegółowe opisane w podstawie programowej oraz wynikające z treści przedmiotowych zawartych w podręczniku *Sposób na fizykę* do klasy 7. szkoły podstawowej. Wymagania szczegółowe zostały przyporządkowane do jednej z kategorii wymagań: koniecznych, podstawowych, ponadpodstawowych i dopełniających. W kategorii wymagań dopełniających zawarto również wymagania szczegółowe wykraczające poza podstawę programową, ale wynikające z treści podręcznika (oznaczono je kolorem niebieskim). Taki podział wymagań może ułatwić przygotowanie narzędzi diagnostycznych (m.in. sprawdzianów i kartkówek) weryfikujących stopień opanowania wiedzy i umiejętności uczniów. Dodatkowe informacje na temat propozycji sprawdzania efektów uczenia się zawarto w programie nauczania.

Realizacja wymagań szczegółowych sformułowanych z wykorzystaniem czasowników operacyjnych jest gwarancją osiągnięcia celów ogólnych nauczania przedmiotowego, które zapisane są w podstawie programowej w formie wymagań ogólnych. Zgodnie z tym dokumentem do kluczowych wymagań ogólnych należą: rozpoznawanie zagadnień, wyjaśnianie zjawisk fizycznych, interpretowanie oraz wykorzystanie wyników i dowodów naukowych do tworzenia fizycznego obrazu rzeczywistości. W przypadku podawania przez uczniów treści definicji, praw i zasad ważniejsze jest przedstawienie ich sensu fizycznego niż dosłowne cytowanie treści. Ważne są także umiejętności odwołania się ucznia do odpowiednich przykładów z życia codziennego oraz rozpoznawania zjawisk, znajomość warunków ich występowania i przebiegu. Podczas sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniów wskazane jest, aby prowadzona przez nich analiza jakościowa rozwiązywanych problemów fizycznych była traktowana priorytetowo w stosunku do ich analizy ilościowej. Sprawne wykonywanie obliczeń jest ważną umiejętnością, ale nie może być uważane za główny cel nauczania fizyki na tym etapie edukacji.

I. Oddziaływania

Lp.	Temat	Wymagania			
		konieczne	podstawowe	ponadpodstawowe	dopełniające
		Uczeń:			
1.	Oczami fizyki	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z rysunków schematycznych lub blokowych informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu; rozdziela pojęcia: obserwacja, pomiar, doświadczenie; zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką. 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z tekstów i tabel informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu; przeprowadza wybrane obserwacje i pomiary na podstawie ich opisów; posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z diagramów i wykresów informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu; przeprowadza wybrane doświadczenia na podstawie ich opisów; zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności pomiarowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ilustruje kluczowe informacje w różnych postaciach; wymienia cechy oraz etapy metody naukowej.
2.	Otoczający nas świat	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką; rozdziela i podaje nazwy trzech stanów skupienia; posługuje się pojęciem masy oraz jej jednostkami. 	<ul style="list-style-type: none"> przelicza wielokrotności i podwielokrotności jednostek (centy-, kilo-); posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej. 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności pomiarowej; przelicza wielokrotności i podwielokrotności jednostek (mikro-, mega-). 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub z danych.
3.	Oddziaływanie – co to znaczy?	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia zjawisko z kontekstu; rozpoznaje oddziaływanie na podstawie jego skutków (grawitacyjne, sprężyste, magnetyczne, elektryczne). 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia zjawisko z kontekstu i podaje jego nazwę; wymienia przykłady praktycznego wykorzystania oddziaływań grawitacyjnego i sprężystego. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla przebiegu zjawiska; wymienia przykłady praktycznego wykorzystania oddziaływań magnetycznego i elektrycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela oddziaływania na odległość i bezpośrednie.
4.	Siły wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przebieg doświadczenia lub pokazu; stosuje pojęcie siły jako działania skierowanego (wektor); 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania podczas doświadczenia lub pokazu; wskazuje wartość, kierunek i zwrot wektora 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje rolę użytych podczas doświadczenia lub pokazu przyrządów. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady siły sprężystości w różnych sytuacjach praktycznych; przeprowadza obliczenia

		<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i podaje nazwy sił: ciężkości, nacisku, oporów ruchu; posługuje się pojęciem siły ciężkości. 	<p>siły;</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się jednostką siły; podaje przykłady sił ciężkości, nacisku i oporów ruchu w różnych sytuacjach praktycznych; stosuje do obliczeń związek między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem ziemskim; wyznacza wartość siły za pomocą siłomierza albo wagi analogowej lub cyfrowej. 		<p>i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub z danych.</p>
5.	Więcej niż jedna siła	<ul style="list-style-type: none"> wyznacza siłę wypadkową dla sił o jednakowych kierunkach. 	<ul style="list-style-type: none"> rysuje siłę wypadkową dla sił o jednakowych kierunkach; opisuje i rysuje siły, które się równoważą. 		<ul style="list-style-type: none"> rysuje siłę wypadkową w przypadku dodawania dwóch sił o różnych kierunkach.
6.	Wzajemność oddziaływań	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wzajemne oddziaływanie ciał; przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania obserwacji, pomiarów i doświadczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wzajemne oddziaływanie ciał z wykorzystaniem trzeciej zasady dynamiki; ilustruje doświadczalnie trzecią zasadę dynamiki. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i podaje nazwy sił wzajemnego oddziaływania. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy sił akcji i reakcji oraz wskazuje na arbitralność wyboru tych określeń; posługuje się pojęciem siły nośnej.

II. Właściwości materii

Lp.	Temat	Wymagania			
		konieczne	podstawowe	ponadpodstawowe	dopełniające
		Uczeń:			
7.	Ciecze i gazy	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zjawisko napięcia powierzchniowego. 	<ul style="list-style-type: none"> ilustruje istnienie sił spójności i w tym kontekście tłumaczy formowanie się kropli. 	<ul style="list-style-type: none"> doświadczalnie demonstruje zjawisko napięcia powierzchniowego. 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem ściśliwości do opisu właściwości cieczy i gazów; opisuje lepkość jako właściwość

					materii będąca konsekwencją sił spójności; <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy powierzchni hydrofobowej i powierzchni hydrofilowej.
8.	Gęstość materii	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami masy i gęstości oraz ich jednostkami. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różnice gęstości substancji w różnych stanach skupienia wynikające z budowy mikroskopowej ciał stałych, cieczy i gazów. 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje do obliczeń związek gęstości z masą i objętością. 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela pojęcia lepkości i gęstości; przelicza jednostki gęstości.
9.	Wyznaczanie gęstości	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami masy i gęstości oraz ich jednostkami; zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką; przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania obserwacji, pomiarów i doświadczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różnice gęstości substancji w różnych stanach skupienia wynikające z budowy mikroskopowej ciał stałych, cieczy i gazów; zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności pomiarowej. 	<ul style="list-style-type: none"> doświadczalnie wyznacza gęstość substancji, z jakiej wykonany jest przedmiot o regularnym kształcie, za pomocą wagi i przymiaru; przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub z danych. 	<ul style="list-style-type: none"> doświadczalnie wyznacza gęstość substancji, z jakiej wykonany jest przedmiot nieregularnym kształcie, za pomocą wagi, cieczy i cylindra miarowego; oblicza i zapisuje niepewność wyznaczenia gęstości.
10.	Siła parcia i ciśnienie	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem parcia (nacisku) w cieczach i gazach wraz z jego jednostką; przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania obserwacji, pomiarów i doświadczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem ciśnienia w cieczach i gazach wraz z jego jednostką; posługuje się pojęciem ciśnienia atmosferycznego; przelicza wielokrotności i podwielokrotności jednostek (hekto-). 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje do obliczeń związek międzyarciem a ciśnieniem; doświadczalnie demonstruje istnienie ciśnienia atmosferycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy przyrządów do pomiaru ciśnienia.
11.	Ciśnienie a pole powierzchni	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem parcia (nacisku) oraz pojęciem ciśnienia w cieczach i gazach wraz z jego jednostką. 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem ciśnienia atmosferycznego; stosuje do obliczeń związek międzyarciem a ciśnieniem. 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub z danych. 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje różne jednostki ciśnienia, inne niż podstawowa (mmHg, bar, atm).

12.	Ciśnienie hydrostatyczne	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania obserwacji, pomiarów i doświadczeń; posługuje się prawem Pascala. 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje do obliczeń związków między parciem a ciśnieniem; stosuje do obliczeń związków między ciśnieniem hydrostatycznym a wysokością słupa cieczy i jej gęstością. 	<ul style="list-style-type: none"> doświadczalnie demonstruje zależność ciśnienia hydrostatycznego od wysokości słupa cieczy; wskazuje, że wzrost ciśnienia zewnętrznego powoduje jednakowy przyrost ciśnienia w całej objętości cieczy lub gazu. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady naczyń połączonych.
13.	Siła wyporu. Pływanie ciał	<ul style="list-style-type: none"> opisuje warunki pływania ciał na podstawie analizy ich gęstości. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, że wzrost ciśnienia zewnętrznego powoduje jednakowy przyrost ciśnienia w całej objętości cieczy lub gazu; posługuje się pojęciem siły wyporu. 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się prawem Archimedesesa; demonstruje prawo Archimedesesa i na tej podstawie analizuje warunki pływania ciał; przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje siły działające na ciała zanurzone w cieczach lub gazach; wyznacza gęstość cieczy lub ciał stałych na podstawie warunków pływania.

III. Ruch

Lp.	Temat	Wymagania			
		konieczne	podstawowe	ponadpodstawowe	dopełniające
Uczeń:					
14.	Czas i droga	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia pojęcie toru; przelicza jednostki czasu (sekunda, minuta, godzina). 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia pojęcia drogi. 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela ruch prostoliniowy i ruch krzywoliniowy. 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza zmianę wielkości fizycznej i posługuje się symbolem Δ.
15.	Względność ruchu	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady względności ruchu. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przykłady względności ruchu. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje układ odniesienia. 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela układy odniesienia jedno-, dwu- i trójwymiarowe.
16.	Rodzaje ruchu.	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem prędkości do opisu 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa ruchem jednostajnym ruch, w 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje do obliczeń związków prędkości 	<ul style="list-style-type: none"> przelicza jednostki prędkości.

	Prędkość ciała	<p>ruchu prostoliniowego.</p>	<p>którym prędkość jest stała.</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartość prędkości. 	<p>z drogą i czasem, w którym została przebyta;</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa ruchem jednostajnym ruch, w którym droga przebyta w jednostkowych przedziałach czasu jest stała. 	
17.	Wyznaczanie prędkości	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania obserwacji, pomiarów i doświadczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> • doświadczalnie wyznacza prędkość z pomiaru czasu i drogi z użyciem przyrządów analogowych lub cyfrowych; • stosuje do obliczeń związek prędkości z drogą i czasem, w którym została przebyta. 	<ul style="list-style-type: none"> • doświadczalnie wyznacza prędkość z pomiaru czasu i drogi z użyciem oprogramowania do pomiarów na obrazach wideo. 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem prędkości chwilowej i prędkości średniej.
18.	Pierwsza zasada dynamiki. Siły oporu ruchu	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem prędkości do opisu ruchu prostoliniowego; • rozpoznaje i podaje nazwy sił: ciężkości, nacisku, oporów ruchu oraz podaje ich przykłady w różnych sytuacjach praktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje do obliczeń związek prędkości z drogą i czasem, w którym została przebyta; • analizuje zachowanie się ciał na podstawie pierwszej zasady dynamiki; • doświadczalnie ilustruje pierwszą zasadę dynamiki. 	<ul style="list-style-type: none"> • przelicza jednostki prędkości. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje pojęcie bezwładności; • opisuje związek między kształtem i prędkością poruszającego się ciała a oporem ruchu w ośrodku.
19.	Tworzenie wykresów ruchu	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zależność rosnącą bądź malejącą na podstawie danych z tabeli lub na podstawie wykresu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyznacza wartość prędkości i drogę z wykresów zależności prędkości i drogi od czasu dla ruchu prostoliniowego odcinkami jednostajnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • rysuje wykresy zależności prędkości i drogi od czasu dla ruchu prostoliniowego odcinkami jednostajnego na podstawie podanych informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza drogę jako pole pod wykresem zależności prędkości od czasu.

IV. Dynamika

Lp.	Temat	Wymagania			
		konieczne	podstawowe	ponadpodstawowe	dopełniające
		Uczeń:			
20.	Ruch przyspieszony	<ul style="list-style-type: none"> nazywa ruchem przyspieszonym ruch, w którym wartość prędkości rośnie. 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa ruchem jednostajnie przyspieszonym ruch, w którym wartość prędkości rośnie w jednostkowych przedziałach czasu o tę samą wartość; posługuje się pojęciem przyspieszenia do opisu ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie danych liczbowych przedstawionych w formie tekstu lub tabeli wyznacza wartość przyspieszenia w ruchu przyspieszonym wraz z jednostką; stosuje do obliczeń związek przyspieszenia ze zmianą prędkości i czasem, w którym ta zmiana nastąpiła. 	<ul style="list-style-type: none"> wyznacza zmianę prędkości i przyspieszenie z wykresów zależności prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie zmiennego.
21.	Ruch opóźniony	<ul style="list-style-type: none"> nazywa ruchem opóźnionym ruch, w którym wartość prędkości maleje. 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa ruchem jednostajnie opóźnionym ruch, w którym wartość prędkości maleje w jednostkowych przedziałach czasu o tę samą wartość; posługuje się pojęciem przyspieszenia do opisu ruchu prostoliniowego jednostajnie opóźnionego. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie danych liczbowych przedstawionych formie tekstu lub tabeli wyznacza wartość przyspieszenia w ruchu opóźnionym wraz z jednostką; stosuje do obliczeń związek przyspieszenia ze zmianą prędkości i czasem, w którym ta zmiana nastąpiła. 	<ul style="list-style-type: none"> wyznacza zmianę prędkości i przyspieszenie z wykresów zależności prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie zmiennego.
22.	Siła tarcia i ruch	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i podaje nazwy sił oporów ruchu, podaje ich przykłady w różnych sytuacjach praktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> wyznacza i rysuje siłę wypadkową dla sił o jednakowych kierunkach; opisuje i rysuje siły, które się równoważą. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaj ruchu na podstawie analizy sił. 	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia siłę tarcia statycznego i siłę tarcia dynamicznego.
23.	Druga zasada dynamiki		<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem masy jako miary bezwładności ciał; analizuje zachowanie się ciał na podstawie drugiej zasady dynamiki. 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje do obliczeń związek między siłą i masą a przyspieszeniem; przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcie bezwładności do opisu zachowania ciał w sytuacjach praktycznych.

			<ul style="list-style-type: none"> doświadczalnie demonstruje drugą zasadę dynamiki. 	wynikającej z danych.	
24.	Wykresy ruchu jednostajnie zmiennego	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zależność rosnącą bądź malejącą na podstawie danych z tabeli lub na podstawie wykresu. 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z tekstów, tabel, diagramów lub wykresów informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu; wyznacza zmianę prędkości i przyspieszenie z wykresów zależności prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie zmiennego. 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności danych; rysuje wykresy zależności prędkości i drogi od czasu dla ruchu prostoliniowego odcinkami jednostajnego lub jednostajnie zmiennego na podstawie podanych informacji; ilustruje wyniki obliczeń w różnych postaciach. 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza drogę jako pole pod wykresem zależności prędkości od czasu.
25.	Rozwiązywanie zadań	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia zjawisko z kontekstu i podaje jego nazwę. 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z tekstów, tabel, diagramów lub wykresów informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu; wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla przebiegu zjawiska. 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych; ilustruje wyniki obliczeń w różnych postaciach. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje etapy modelowania numerycznego.

V. Praca i energia

Lp.	Temat	Wymagania			
		konieczne	podstawowe	ponadpodstawowe	dopełniające
		Uczeń:			
26.	Praca mechaniczna i zmiana energii	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem pracy mechanicznej wraz z jej jednostką; posługuje się pojęciem energii mechanicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje do obliczeń związek pracy z siłą i drogą, na jakiej została wykonana. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wykonaną pracę jako zmianę energii; przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych. 	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia pracę wykonaną przez ciało i pracę wykonaną nad ciałem; oblicza pracę z wykresu zależności siły działającej na ciało od jego przemieszczenia.
27.	Energia kinetyczna i energia potencjalna	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem energii: kinetycznej, potencjalnej grawitacji i potencjalnej sprężystości. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wykonaną pracę jako zmianę energii. 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza zmianę energii potencjalnej grawitacji oraz zmianę energii kinetycznej; przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych. 	
28.	Moc	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem mocy wraz z jej jednostką. 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje do obliczeń związek mocy z pracą i czasem, w którym została wykonana; przelicza wielokrotności i podwielokrotności jednostek (kilo-, mega-). 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych. 	<ul style="list-style-type: none"> doświadczalnie wyznacza moc; stosuje różne jednostki mocy.
29.	Spadek swobodny	<ul style="list-style-type: none"> nazywa ruchem zmiennym ruch, w którym wartość prędkości się zmienia. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje spadek swobodny jako przykład ruchu jednostajnie przyspieszonego; wyznacza zmianę energii potencjalnej grawitacji oraz zmianę energii kinetycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje zasadę zachowania energii mechanicznej do opisu zjawisk; wykorzystuje zasadę zachowania energii mechanicznej do obliczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zasadę zachowania energii.

VI. Zjawiska cieplne

Lp.	Temat	Wymagania			
		konieczne	podstawowe	ponadpodstawowe	dopełniające
Uczeń:					
30.	Wszystko ma temperaturę	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem temperatury. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje, że ciała o równej temperaturze pozostają w stanie równowagi termicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, że nie następuje przekazywanie energii (...) między ciałami o tej samej temperaturze. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zasadę działania baterii termostatycznej.
31.	Termometry i pomiar temperatury	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się skalą temperatur Celsjusza; zapisuje wynik pomiaru temperatury wraz z jego jednostką. 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się skalą temperatur Kelvina; przelicza temperaturę w skali Celsjusza na temperaturę w skali Kelvina i odwrotnie. 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się skalą temperatur Fahrenheita. 	<ul style="list-style-type: none"> przelicza temperaturę w skali Celsjusza na temperaturę w skali Fahrenheita i odwrotnie; posługuje się pojęciem temperatury odczuwalnej (jakościowo).
32.	Energia wewnętrzna	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, że energię układu (energię wewnętrzną) można zmienić. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, że energię układu (energię wewnętrzną) można zmienić przez wykonanie nad nim pracy lub przez przekazanie energii w postaci ciepła. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje jakościowo związek między temperaturą a średnią energią kinetyczną (ruchu chaotycznego) cząsteczek. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady sytuacji praktycznych, w których zmienia się energia wewnętrzna układu.
33.	Ciepło właściwe	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem ciepła właściwego. 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem ciepła właściwego wraz z jego jednostką. 	<ul style="list-style-type: none"> wyznacza ciepło właściwe wody z użyciem czajnika elektrycznego lub grzałki o znanej mocy, termometru, cylindra miarowego lub wagi; zapisuje wynik doświadczalnego wyznaczenia ciepła właściwego wody wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje związek ciepła właściwego substancji, z jakiej wykonane jest ciało, z jego zastosowaniem.
34.	Stany skupienia a temperatura	<ul style="list-style-type: none"> rozdzieli i podaje nazwy zmian stanu skupienia; 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zjawiska topnienia, krzepnięcia, wrzenia, skraplania jako 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zjawiska sublimacji i resublimacji jako procesy, w których dostarczenie energii w postaci 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady ciał stałych, których cząsteczki

		<ul style="list-style-type: none"> demonstruje zjawisko topnienia. 	<p>procesy, w których dostarczenie energii w postaci ciepła nie powoduje zmiany temperatury;</p> <ul style="list-style-type: none"> demonstruje zjawiska wrzenia i skraplania. 	<p>ciepła nie powoduje zmiany temperatury.</p>	<p>nie tworzą uporządkowanej struktury;</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje procesy powstawania różnych osadów atmosferycznych (rosy, mgły, szadzi oraz szronu).
35.	Energia podczas zmian stanu skupienia	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia i podaje nazwy zmian stanu skupienia. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zjawiska topnienia, krzepnięcia, wrzenia, skraplania jako procesy, w których dostarczenie energii w postaci ciepła nie powoduje zmiany temperatury. 		<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami ciepła topnienia i ciepła parowania wraz z ich jednostkami.
36.	Transport ciepła	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zjawisko przewodnictwa cieplnego. 	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia materiały o różnym przewodnictwie; opisuje ruch gazów i cieczy w zjawisku konwekcji; doświadczalnie bada zjawisko przewodnictwa cieplnego. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę izolacji cieplnej; określa, który z badanych materiałów jest lepszym przewodnikiem ciepła. 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem prądów konwekcyjnych i opisuje przykłady ich występowania.
37.	Kinetyczno-molekularny model budowy materii	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia pojęcia: obserwacja, pomiar, doświadczenie. 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza wybrane obserwacje i pomiary na podstawie ich opisów. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje właściwości substancji w różnych stanach skupienia wynikające z budowy mikroskopowej ciał stałych, cieczy i gazów. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy modelu fizycznego i jego zastosowanie; wymienia założenia kinetyczno-molekularnego modelu budowy materii.